ڕێنووسی یەکگرتووی زمانی کوردی، نامیلکەیەکە کە خەرمانانی ٢٧٠٦ لە لایەن کۆڕی زانیاری کوردستانەوە بڵاوکراوەتەوە، کە ئێمە پاش نووسینەوەی بە بێ ئیزنی خاوەنەکەی بڵاوی دەکەینەوە، بۆ ئەوە گفت وگۆی زۆرتری لە سەر بکرێ، کە داوای ئەندامانی بەرێزی کۆڕی زانیاری کوردستانیشە.
ماڵپەڕی ڕۆژهەڵات – بۆکان هەموو بۆچوونەکان لە سەر ئەو نامیلکەیە و ڕێنووسی زمانی کوردی بڵاودەکاتەوە. بۆ ئەمەش داوا لە هەموو پسۆڕان دەکەین لەو گفتوگۆیانەدا بەشداری بکەن.

ماڵپەڕی ڕۆژهەڵات – بۆکان

ڕێنووسی یەکگرتووی کوردی

ئامادەکردنی
ئەندامی کارای کۆڕی زانیاری کوردستان

بەدران ئەحمەد حەبیب

پێداچوونەوە و پەسندکرنی
ئەنجوومەنی کۆڕ

پێشەکی

ئەنجومەنی کۆڕی زانیاری کورستان لە یەکێک لە کۆبوونەوەکانیدا پرۆژەیەکی هاتە پێش کە برێتی بوو لە دۆزینەوەی چارەسەرێک بۆ گیروگرفتەکانی ڕێنووسی کوردی بە ئەلف و بێی عەرەبی. هەر لەو کۆبوونەوەیەدا، ئەنجوومەنی کۆڕ، ئەندامی کارا (بەدران ئەحمەد حەبیب)ی ڕاسپارد بۆ ئامادەکردنی ڕاپۆرتێک لە باری گیروگرفتە سەرەکی و بەرچاوەکانی ڕێنووسی کوردی و پێشنیارکردنی چارەسەر بۆ ئەو گیروگرفتانە، بۆ ئەوەی لە کۆبوونەوەکانی داهاتوودا تێکڕای ئەندامانی ئەنجوومەن (وەک لێژنەی ڕێنووس) بەشداری لە گفتۆگۆ و پەسەندکرانی ئەو پرۆژەیەدا بکەن. لە هەردوو کۆبوونەوەی ڕۆژانی هەینی ڕێکەوتی ٤ ئایار ٢٠٠١ و ١٢ ئایار ٢٠٠١ بۆ ماوەی نێزیکەی ١٤ سەعات گفتۆگۆیەکی تێروتەسەل لەسەر پرۆژەکە کرا و، ئەوەی لێرەدا دەخرێتە ڕوو برێتییە لە ڕێنووسی پەسەندکراوی کۆڕی زانیاری کوردستان.

هۆی بەپێویست بوونی ڕێنووسی یەکگرتوو:

لەو هەموو ئەو ئەلفوبێ جۆرواجۆرانەی لە دنیا بەکاردێن و لە ڕێنووسی هەموو زمانائدا، گیروگرفت هەن. هۆی سەرەکی لەم کێشە و گیروگرفتانەدا بە پلەی یەکەم دەگەڕێتەوە بۆ پێرانەگەیشتنی شێوەی پیتەکان بە دەنگەکان و، نالەباریی ڕێنووس بۆ دەربڕین. ئەم کێشەیە لە هەموو ڕێنووس و زمانانذا هەیە بەڵام لە هەموویاندا چارەسەر دۆزراوەتەوە (ئەگەر نیوەچڵیش بێ لە هەندێک باردا) و هەموولا ڕێک کەوتوون کە چۆن بنووسن.
سەرنج دەدرێ لە ڕێنووسی کوردی بە ئەلفوبێی عەرەبی (هەروەها بە ئەلفوبێی لاتینیشدا) گیروگرفتەکان بێ چارەسەر ماون. زۆرجار چارەسەری تاکەکەسی لە لایەن زانایان و شارەزایان و، هەندێک جاریش چارەسەری بەکۆمەڵ لەلایەن داوودەزگا پێوەندیدارەکانەوە پێشکێش کراون (کە لێرەدا دەرفەتی ئاماژەپێدانیان نییە) بەڵام یەکگرتنیان لەسەر نەکراوە یان پشتگوێ خراون. ئێمە لە گەلاڵە کردنی ئەم پرۆژەیە و، گفتۆگۆکانی ئەنجوومەنی کۆڕدا سوودمان لە هەوڵەکانی پێشوو وەرگرتووە و، ئەوەی دەخرێتە ڕوو هەنگاوێکە لەدوای هەنگاوەکانی ئەوانەوە.
ئەمڕۆ لە کوردستان نووسین بە زمانی کوردی زۆر پەرەی سەندووە. بەتایبەتی لە هەریمی کوردستانی عێراقدا، خوێندنی هەموو قۆناغەکان (١٢ ساڵ) بە زمانی کوردییە. نووسینی

داوودەزگاکانی حکوومەت بە کوردین. ڕاگەیاندن و ڕۆژنامەوانی و چاپی کتێب زۆر فرەوان بوونە، لە دەرەوەی کوردستانیش زۆر داوودەزگای خوێندن و ڕووناکبیری دامەزراون بەڵام ڕێنووسی یەکگرتوو لە کایەدا نییە. تەنانەت لە سەرنجدانێکی سەرپێیی و بەپەلەش بە بڵاوکراوەکاندا هەست بەم پەشێوی و کەس بە کەس بەبوونە دەکرێت. ئەمە کارێکی نالەباری کردووەتە سەر تەواوی بزووتنەوەی خوێندەواری و ڕووناکبیری، بەتایبەتیش لە قوتابخانەکاندا کە قوتابی هەست بە سەر لێ شێواون دەکات. هەروەها خوێنەری بڵاوکراوەکانیش ئەم جیاوازییەیان بەرچاو دەکەوێ.
ڕێنووسی یەکگرتوو بنچینەی یەکەمی خوێندەوارییە، هەر هیچ نەبێ دەبێ لەمەدا یەکگرتوو بین، مەرجیش نییە چارەسەرەکان بێ گرێ و کەموکورتی بن، گرینگ یەکگرتنە. ئەوەی کۆڕی زانیاری کوردستان لەم بوارەدا پێشکێشی دەکات هەنگاوێکە بەم ڕێگەیەدا و، داوا لە زانایان و پسپۆڕان دەکات بۆ ئەوەی بیر و سەرنجی خۆیانی لەو بارەوە دەربڕن. لە ئەنجامدا هەموومان دەگەین بە چارەسەرێکی یەکگرتوو، ئەم گیروگرفتە سەرەتاییە لە کۆڵ دەکەینەوە کە گیروگرفتی هەر کەسێکە دەست بداتە قەڵم و بنووسێ.

ئەم پڕۆژەیە:

ئەو هەنگاوانەی هەتا ئەمڕۆ بە ڕێگەی چارەسەری گیروگرفتەکانی ڕێنووسی کوردیدا هاوێژراون کەموکورتییەکی بەرچاویان ئەوە بووە کە لەسەر بنچینەی یەک دیالەکت (کرمانجی خواروو) و یەک ئەلفوبێ (ئەلفوبێی عەرەبی) داڕێژراون. ئەمەش بۆتە هۆی ئەوەی زۆر لە گیروگرفتەکان بە دروستی نە بینرێن و، لەسەر ئەم بنەوانەش چارەسەرەکانیان دروست نەبێ.
ئێمە لە گەڵاڵەکردنی ئەم پڕۆژەیەدا هەوڵمان داوە (وەک هەنگاوی یەکەم) هەر دوو زاراوەی سەروو و خوارووی کرمانجی لەبەر یەک بگرین لە دۆزینەوەی چارەسەری کێشەکاندا و، هەر دوو ئەلفوبێی کوردی (بە عەرەبی و لاتینی) ڕەچاو بکەین. ئەمەش یارمەتیی داوین بۆ یەکلاکردنەوەی هەندێک کێشە. بۆ نموونە:
یەکەم: هەندێک لە نووسەران پێیان وابووە کە وشەی (شوان، لوا...) دەبێ بە (و)ی درێژ (وو:ŭ) بنووسرێن. واتە (شووان: Sŭwan) (لووا: Lŭwa) بە هەمان شێوەش لە برێتی (توانا، ڕوا، کوا...) دەنووسن (تووانا، ڕووا، کووا...). لە ڕاستیدا ئەگەر دوو وشەی یەکەم و دووەم (واتە شوان و لوا) بە کرمانجی سەروو و ئەلفوبێی لاتینی بنووسینەوە کە (شڤان و لڤا)ن، دەبینین یەک دەنگی (ڤ) دەچێتە جێگەی (و) و، دەبن بە (Liva ،Sivan) ئەمەش بەڵگەیەکی بنەبڕە بۆ ئەوەی تێ بگەین یەک (و)ە و ئەویش (و:w)ی کۆنسۆنانتە(دەنگدار). هەمان بنکەشمان لە نووسینی (و)ی سەرەتای وشەدا ڕەچاو کرد، لەبەر ئەوەی وشەکانی : (وشە، وڵات، وریا، ون) بەتەنیا یەک (و) دەست پێ دەکەن و بزوێنی فرەکورتی (i) یان بەدوادادێت لە ئەلفوبێی لاتیندا. واتە دەبن بە : Win, Wise, Wilat, Wirya

دووەم : گیروگرفتێکی زلی ڕێنووسی کوردی بە ئەلفوبێی عەرەبی ئەوەیە کە بۆ هەردوو پیتی (y) و (î)ی لاتینی تەنیا یەک نیشانەی پیت هەیە کە ئەویش (ی)ە. نەبوونی ئەم جیاوازییە سەری لە نووسەرانیش شێواندووە نەک تەنیا هەر خوێنەران. بویە لە کاتی بەدوای یەکترداهاتنی (y) و (î)دا کە لە ئەلفوبێی عەرەبیدا هەردووکیان هەر (ی)ن، گیروگرفت دروست دەبێ. بۆ نموونە کە دەنووسرێ : (زەوییەکە Zewyîke) زۆر کەس هەر بە (زەویەکە)ی دەنووسن و پێیان وایە کە نووسینی دوو (ی) بەسەر یەکەوە کرێت و زیادەیە. لەوەش گەڕێ کە دەنووسرێ (شایییەکە) کە لە (شایی)یەوە هاتووە و نووسینی سێ جار (ی) چەند زیادە و کرێت دێتە بەرچاویان. ئەمە تەنیا لە کاتی نووسینی کوردی بە ئەلفوبێێ لاتینیدا دانی پێدا دەنرێ کە دەبینرێ ناچارییە هەر دەبێ (yîy) بنووسین واتە دەبێ بە : Sayîyeke. لەم بارەدا دەبینین هیچ زیادەیی و دزێوییەک نییە بگرە زۆر پێویستە هەر سێ دەنگ (ی) بەدوای یەکتردا بێن.
ئەوە مایەوە بڵێین کەوا ئەو گیروگرفتانەی لەم پڕۆژەیەدا بەرچاو خراون و چارەسەریان بۆ دۆزراوەتەوە، هەموو گیروگرفتەکانی ڕێنووسی کوردی نین. وەک لە سەرەتا ئاماژەمان پێ دا ئەمانە گیروگرفتە سەرەکی و بەرچاوەکانن. ئەوانیتر دەمێنن بۆ پڕۆژەیەکی داهاتوو.
داوا لە داوودەزگا ڕۆشنبیرییەکان و وەزارەتی پەروەردە و دەزگاکانی ڕاگەیاندن دەکەین کە ئەم ڕێسا و بنکانەی لێرەدا بەرچاو خراون، بەکاریان بێنن. وەک گوتمان سەرەتای خوێندەواری ڕێنووسی یەکگرتووە. هەموو شتێکیش لە یەکگرتنەوە دەست پێ دەکات.

***

یەکەم: گیروگرفتی پیتی (و).
نیشانەی (و) لە زمانی کوردیدا بە شێوەی خوارەوە دەنووسرێ:
١. پیتی (و)ی کۆنسۆنانت (دەنگدار). واتە (و: w)
بۆ نموونە : ئاوایی، وەرە، هاوار، ئاو.
دەنگی (و) لێرەدا هەندێک جار لە زاراوەی کرمانجیی سەروودا دەبێ بە دەنگی (ڤ)
Awayî (Awahî), were, Hawar, Av

٢. پیتی (و)ی کورت، واتە (و)ی بزوێنی کورت (و: u)
بۆ نموونە : کورد، کورت، کوشت.
Kurd, Kurt, Kust
٣. پیتی (و)ی کراوە. واتە (ۆ: o)
بۆ نموونە : دۆڵ، گۆڕ، نۆ.
Dol, Gor, No

٤. پیتی (وو)ی درێژ، واتە (وو)ی بزوێنی درێژ (وو: ŭ)
بۆ نموونە : سوور، چوو، دوو.
Sŭ r, çŭ Dŭ,

دووەم: گیروگرفتی پیتی (و)ی سەرەتای وشە.

هەر وشەیەک بە پیتی (و) دەست پێ بکات بە یەک (و) دەنووسرێت.
بۆ نموونە : وریا، وڵات، وشە، ورد.
Wirya, wilat, wise, wird

سێیەم: گیروگرفتی پیتی (ی) :

نیشانەی (ی) لە زمانی کوردیدا بە شێوەی خوارەوەیە :

١ - پیتی (ی)ی بزوین. واتە (ی : î).
بۆ نموونە : زەوی – Zewî

٢ - پیتی (ی)ی کۆنسۆنانت. واتە (ی : y)
بۆ نموونە : یار – yar

سەرنج ١ : پیتێکی (ی)ی بزوێنی فرە کورت هەیە کە لە نووسینی کوردی بە ئەلفوبێی لاتیندا نیشانەی (i)ی بۆ دانراوە وەک لە وشەکانی : من – Min ، کن – Kin ، ژن – Jin . ئەم نیشانەیە لە نووسینی کوردی بە ئەلفوبێی عەرەبیدا نییە.

سەرنج ٢ : نیشانەکانی (ی)ی بزوێن و (ی)ی کۆنسۆنانت واتە (î) و (y) لە پیتی عەرەبیدا هەردووکیان هەمان نیشانەی (ی) یان هەیە بەڵام لە ڕاستیدا لە یەکتر جیاوازن و لە کاتی بەدوای یەکترهاتنیاندا دەبێ هەردووکیان بنووسرێن.
وەک : نییە، چییە، دیارییەکە، زەوییەکە.
Niye, çiye, Dîyarîyeke, Zewîyeke

سەرنج ٣ : لە کاتی هاتنی سێ پیتی (ی) بەدوای یەکتردا وەک لە وشەکانی (ئاواییەکەمان ...) (کۆتاییەکەی ...) (وەستاییەکەی ...) (کوتاییی بە کارەکە هێنا) دەبێ بەسەر یەکەوە بنووسرێن، واتە سێ (ی) بە شێوەی (ییی) بەدوای یەکتردا دێن.
(Westayîyeki …) (Kotayîy be kareke hêna)

چوارەم: گیروگرفتی پیتی (ڕ)ی گران، واتە (ڕ)ی نیشانەدار. ئەم پیتە لە هەر کوێیەکی وشەدا هات دەبێ بە نیشانەکەیەوە بنووسرێت. واتە لە سەرەتا و ناوەڕاست و کۆتایی وشەدا هەر (ڕ)ی گرانی نیشانەدارە.
وەک : ڕۆژ، بڕیار، کەڕ.

پێنجەم: گیروگرفتی پیتی (و)ی بەیەکەوە بەستن (عطف) :

پیتی (و)ی بەیەکەوە بەستن، بە شێوەیەکی جیاواز لە وشەی پێش خۆی و پاش خۆیەوە دەنووسرێت و مامەڵەیەکی سەربەخۆی لەگەڵدا دەکرێت.
بۆ نموونە : من و تۆ، ئارەزوو و وریا.

سەرنج: لە هەندێک وشەی لێکدراودا پیتی (و)ی بەیەکەوە بەستن بووە بە بەشێک لە هەردوو وشە لێکدراوەکە و بە هەموویان وشەیەکی سەربەخۆیان دروستکردووە.
وەک : کاروبار، دەنگوباس، ئەلفوبێ، هاتوچۆ.
لەم بارانەدا مامەڵەی سەربەخۆ لەگەڵ پیتی (و)ی بەیەکەوە بەستندا ناکرێت و وشەکە هەمووی بەسەر یەکەوە دەنووسرێت وەک لە نموونەکاندا پێشانمان دا.

شەشەم: وشەی ناسادە چ ناو بێ یان زاراوە، دەبێ بەسەر یەکەوە وەکو یەک وشە دەنووسرێن.

وەک : ناو: چەمچەماڵ، بێکەس، دڵشاد، زوورگەزراو، بێحاڵ، ناڵپارێز، میاندواو، کانیکەوە، سپیگرە.

زاراوە: ڕێنووس، ڕێپێوان، دەسبەجێ، جێبەجێ، نیشتمانپەروەر، دەستنووس، دەسبازی، وڵاتپارێز، ئازادیخواز، دووشەممە، سێشەممە، پێنجشەممە، یەکسەر، ڕاستەوخۆ، یەکشەوە(مانگی یەکشەوە).

حەوتەم: پیتی (ت) لە کۆتایی کار (فرمان)دا دەشێ بنووسرێت و دەشێ نەشنووسرێت.
وەک : دێت و دەڕوات (یان) دێ و دەڕوا.

هەشتەم: نیسبەت لە زمانی کوردیدا زۆربەی جار بە هۆی پیتی (ی) لە کۆتایی ناودا دەکرێت.
وەک : پێنجوینی، هەولێری، دەهۆکی، شێخانی.
هەروەها ئەم نموونانەی خوارەوە :

ئەحمەدئاوا:	ئەحمەد ئاوایی
یارمجە:	یارمجەیی
تووزخورماتوو:	تووزخورماتوویی
شنۆ:	شنۆیی
ئاکرێ:	ئاکرێیی (یان) ئاکرەیی
لادێ:	لادێیی

سەرنج: ئەو ناوانەی خۆیان بە پیتی (ی) تەواو دەبن پێویست ناکات (ی)ی نیسبەتیان بخرێتە پاڵ.
وەک: سلێمانی : کامەران سلێمانی
کانیماسی : حاجی حوسێن کانیماسی
ئامێدی : ئازاد ئامێدی

نۆیەم: هەر وشەیەکی بیانی چ هاتبێتە ناو زمانی کوردیەوە، یان هەر ناو و وشەیەکی تر کە لە نووسینی کوردیدا دێتە پێشەوە، دەبێ بە ڕێنووسی کوردی بنووسرێت.
وەک : ئەڵڵا، قەڵەم، ئەکبەر، قاهیرە، ئۆتۆمۆبیل، دۆستۆیفسکی.

دەیەم: ئامرازی (تر، ترین) کە بۆ بەراوەرد بەکار دێن دەبێ بە وشەکانی پێش خۆیانەوە بلکێنرێن.
وەک : جوان : جوانتر – جوانترین
خاو : خاوتر – خاوترین

سەرنج: ئەم ئامرازی (تر) جیاوازە لە وشەی (تر) کە بە واتەی (دی، دیکە) دێت.
ئەمەی دوایی دەبێ بە جیاواز لە وشەی پێش خۆی دەنووسرێت.
وەک : ماڵێکی تر، چیی ترم ناوێ.

یازدەیەم: جیاوازی نیشانەی وەک: ئەم. ئەو. ئەڤ.

ئەم جیاوازانە ئەگەر ئاوەڵکاری (کات – یان – شوێن) یان بەدوادا هات پێیانەوە دەلکێن و دەبن بە یەک وشەی سەربەخۆ.
وەک : ئەمشەو، ئەمڕۆ، ئەڤسال، ئەمجارە، ئەمبەر و ئەوبەر، ئەڤرۆ.

دوازدەیەم: نیشانەکانی نەناسراوی وەک (...یەک، ...ێک، ...ەک) بە شێوەی خوارەوە دەچنە سەر وشەکانی پێش خۆیان :

١ – ئەگەر وشەکان بە پیتە بزوێنەکانی (ا، ی، ە، ێ) تەواو بووبن ئەوا نیشانەی (...یەک)یان دەخرێتە پاڵ.

وەک:	چیا:	چیایەک
	زەوی:	زەوییەک
	وێنە:	وێنەیەک
	دێ:	دێیەک

٢ – ئەگەر وشەکان بە پیتی بزوێنی (وو) یان هەر پیتێکی دەنگدار (نەبزوێن: کۆنسۆنانت) تەواو بووبن ئەوا نیشانەی (...ێک – لە کرمانجی خواروو) و نیشانەی (...ەک) یان لە کرمانجی سەروودا دەچێتە سەر.

وەک :	خانوو:	خانووێک(ک. خواروو)، خانووەک(ک. سەروو)
	گوند:	گوندێک(ک. خواروو)، گوندەک(ک. سەروو)
	ژن:	ژنێک(ک. خواروو)، ژنەک(ک. سەروو)

سێزدەیەم: گیروگرفتی پاشگرەکانی (دا، ڕا، وە، ەوە)
ئەم پاشگرانە بە وشەکانی پێش خۆیانەوە دەلکێنرێن.
وەک :

دا:	لەدڵدا(هەر برینێ کە لە دڵدا هەیە سارێژی کەن). (خەمێکم لەدڵدایە).
ڕا:	لە ئامێدیرا(لە وێرا بە پێ هاتووین). (لە خۆرا دڵی گۆڕاوە)
وە:	لە چوارچراوە (لە وێوە هاتووین)
ەوە:	بە ماڵەوە(بەماڵەوە ڕۆیشتین) جارێکی تر نووسیمەوە. خانووەکەم کڕییەوە.

سەرنج: پاشگری (دا) جیایە لە وشەی (دا) کە فرمانە و چاوگەکەی (دان)ە.
وەک: تیرێکی لە دڵی دا. تیرێکی لە دڵی داوم. ئەم (دا)یەی فرمان بە جیا دەنووسرێ.

چواردەیەم: گیروگرفتی پێشگرەکانی (هەڵ. دا. ڕا. وەر. دەر)

١ – ئەم پێشگرانە کاتێ دەچنە سەر چاوگ یان فرمان یان هەر حاڵەتێکی تر، پێیانەوە دەلکێن بەمەرجی جێناوی لکاو نەکەوتبێتە نێوان پێشگر و وشەکەی دوای خۆی.
وەک:

چاوگ: هەڵ: هەڵکردن، هەڵگرتن، هەڵکورمان، هەڵکێشان.
دا: داڕان، داخستن، داڕمان، داکردن.
ڕا: ڕاگرتن، ڕاکێشان، ڕاپەڕین.
وەر: وەرگرتن، وەرسووڕان.
دەر: دەرکردن، دەرهێنان.

فرمان: هەڵ: هەڵگرە، هەڵمەخە، هەڵکشێ.
دا: دانێ، دامەبڕە.
ڕا: ڕاکێشە، ڕامەپەڕێنە.
وەر: وەرگرە، وەرسووڕێنە.
دەر: دەربێنە، دەرخە.

حاڵەتی تر: وەک:
هەڵکشاو، هەڵنەکشاو، دانراو، ڕاپەڕیو، ڕانەپەڕیو، وەرگرتوو، وەرگرتە، دەرخراو، دەرکراو.

٢ – ئەگەر جیاوازی لکاو کەوتە نێوان پێشگر و فرمانەکەی دوای خۆێ ئەوا بە جیا دەنووسرێن و جێناوەکە بە پێشگرەوە دەلکێنرێ.

وەک: هەڵ: هەڵم گرن. هەڵیان کەن. هەڵمان کێشن. هەڵمان مەواسن.
دا: دامان نەنایە. دایان خەن. دای برە.
ڕا: ڕایان دەگرین. ڕام کێشە. ڕام پەڕێنە. ڕاشیان پەڕێنن.
وەر: وەرمان گرتایە. وەری نەگری. وەریان سووڕێنەوە.
دەر: دەریان پەڕاندین. دەری خە.

پازدەیەم: گیروگرفتی وشەی لێکدراو.

ئەگەر وشەی دووەم لە دۆخی فرماندا بوو، بەجیا دەنووسرێن:
وەک: ڕێک دەکەوین. پێکیان هێنایەوە. پێک نەهاتین. یەکیان نەگرتووە. دەستمان نەکەوت.

بەڵام ئەگەر وشەی دووەم لە دۆخی چاوگ یان حاڵەتی تردا بوو ئەوا هەردوو وشەکەوە بە یەکەوە دەلکێنرێن.
وەک: ڕێککەوتن، پێکهاتن، یەکگرتن، دەسخستن، یەکگرتوو، دەسکەوتوو، پێکهاتە.

شازدەیەم: ئامرازی (ش)ی تەئکید کەوتە هەر شوێنێکی وشەوە دەبێ بە بەشێک لە وشەکە و نابێ بە هۆی لەتبوونی وشەکە.
وەک: بشتەوێ ناتدەمێ. نەشخۆی. گوتی دێم... نەشهات. نەشمانگرتن. بشمانبەن.